

Warszawa, 17 października 2017 r.

Opinia

do ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla

(druk nr 620)

I. Cel i przedmiot ustawy

W uzasadnieniu do projektu przedmiotowej ustawy wskazano, że jej celem „... jest zrekompensowanie, do pewnego stopnia, w ramach możliwości budżetu państwa, strat finansowych poniesionych przez osoby, które otrzymywały bezpłatny węgiel w naturze lub w ekwiwalencie, na podstawie układów zbiorowych pracy i związanych z nimi porozumień i utraciły to uprawnienie wskutek wypowiedzenia w tym zakresie układów zbiorowych pracy i porozumień z nimi związanych. Realizacja celu nastąpi poprzez wypłatę z budżetu państwa świadczenia rekompensacyjnego z tytułu trwałej utraty prawa do bezpłatnego węgla”.

W związku z powyższym ustawa określa zasady i sposób realizacji świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla, zwanego dalej „świadczeniem rekompensacyjnym”.

W rozumieniu ustawy osobą uprawnioną do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego będzie emeryt lub rencista, który nie tylko miał ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, ale również pobierał świadczenie z tego tytułu oraz osobie tej przysługiwało prawo do bezpłatnego węgla na podstawie układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń. Ponadto

osobą uprawnioną będzie wdowa, wdowiec i sieroty, które mają ustalone prawo do renty rodzinnej po wymienionych wyżej emerytach i rencistach.

Świadczenie rekompensacyjne nie będzie przysługiwało osobie uprawnionej, której roszczenia z tytułu prawa do bezpłatnego węgla podlegają zaspokojeniu na podstawie prawomocnego wyroku sądowego.

Ustawa przewiduje, że każda z osób spełniających przesłanki do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego będzie mogła wystąpić o jego wypłatę poprzez złożenie wniosku wraz z oświadczeniem o określonej treści. Wniosek o wypłatę świadczenia rekompensacyjnego osoba uprawniona będzie składała do właściwego przedsiębiorstwa wypłacającego, czyli określonego przedsiębiorstwa górniczego, w terminie 21 dni od dnia wejścia ustawy w życie.

Wysokość świadczenia rekompensacyjnego będzie wynosiła 10 000 zł. Świadczenie to będzie finansowane z dotacji celowej przyznawanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin na wniosek przedsiębiorstwa wypłacającego. Przepisy ustawy przewidują, że przedsiębiorstwo wypłacające będzie wypłacało świadczenie rekompensacyjne przekazem pocztowym, przelewem na wskazany rachunek bankowy albo rachunek prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

Przedsiębiorstwo wypłacające odmówi wypłaty świadczenia rekompensacyjnego, jeżeli wniosek zostanie złożony przez osobę nieuprawnioną. Osobie tej będzie przysługiwało odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w terminie 14 dni od dnia otrzymania odmowy.

Przedsiębiorstwo wypłacające będzie miało obowiązek sporządzenia rozliczenia dotacji przyznanej na wypłatę świadczeń rekompensacyjnych i przekazania go ministrowi właściwemu do spraw gospodarki złożami kopalin w terminie 15 dni od dnia zakończenia wypłacania tych świadczeń.

Kwota świadczenia rekompensacyjnego nie będzie:

- 1) stanowiła podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne;
- 2) wliczana do dochodu, o którym mowa w:
  - a) art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180),

- b) art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769).

Ponadto z kwoty tego świadczenia nie będzie można dokonać potrąceń i egzekucji.

Z dniem wejścia w życie ustawy przedsiębiorstwo wypłacające zamieści na swojej stronie internetowej wzór wniosku o wypłatę świadczenia rekompensacyjnego oraz wzór oświadczenia.

Ponadto przedmiotowa ustawa wprowadza zmianę w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.), która ma na celu zwolnienie od podatku dochodowego kwoty świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

Ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 49. posiedzeniu w efekcie rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (druk nr 1881).

Pierwsze czytanie projektu odbyło się 10 października 2017 r. na posiedzeniu Sejmu. Projekt został skierowany do dalszych prac do Komisji do Spraw Energii i Skarbu Państwa, w wyniku których:

- 1) zmodyfikowano określenie „osoba uprawniona”, dzięki czemu prawo do świadczenia rekompensacyjnego uzyskają osoby, które były uprawnione do bezpłatnego węgla nie tylko na podstawie układów zbiorowych pracy, lecz także porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń;
- 2) wydłużono z 10 do 21 dni termin składania wniosku o wypłatę świadczenia rekompensacyjnego oraz
- 3) wprowadzono zmiany o charakterze legislacyjnym i redakcyjnym.

Efekt tej pracy został zawarty w sprawozdaniu wymienionej Komisji (druk nr 1898).

W trakcie drugiego czytania na posiedzeniu Sejmu 12 października 2017 r. zgłoszono 11 poprawek i w związku z tym projekt został przekazany do wymienionej Komisji w celu przedstawienia dodatkowego sprawozdania (druk numer 1898-A). Poprawki te miały między innymi na celu:

- 1) rozszerzenie zakresu określenia „osoba uprawniona” o emerytów i rencistów, którzy uzyskali prawo do bezpłatnego węgla na podstawie układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie robót górniczych;
- 2) wydłużenie terminu składania wniosku o wypłatę świadczenia rekompensacyjnego do dnia 15 grudnia 2017 r.;
- 3) wprowadzenie regulacji, dzięki której osoby uprawnione mogłyby dokonać wyboru jednorazowego świadczenia rekompensacyjnego albo ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla.

Podczas głosowania w dniu 12 października 2017 r. poprawka precyzująca, że świadczenie rekompensacyjne pobrane nienależnie podlega zwrotowi wraz z odsetkami, została wycofana. Pozostałe poprawki nie uzyskały poparcia.

Za przyjęciem projektu ustawy opowiedziało się 423 posłów, 1 był przeciw, 10 posłów wstrzymało się od głosu.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Danuta Drypa

Główny legislator